

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați
Nr. 5 din 09.02.2006

Publicat : 24.03.2006 în Monitorul Oficial Nr. 47-50 art. Nr : 200

MODIFICAT

[LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443](#)

[LP107-XVI din 16.05.08, MO107-109/20.06.08 art.417](#)

NOTĂ:

În cuprinsul legii sintagma „Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului” se substituie prin sintagma „Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei” prin *LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443*

În cuprinsul legii sintagma “Ministerul Sănătății și Protecției Sociale” se substituie prin sintagma “Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului” prin *LP107-XVI din 16.05.08, MO107-109/20.06.08 art.417*

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul legii

Scopul prezentei legi constă în asigurarea exercitării drepturilor lor egale de către femei și bărbați în sfera politică, economică, socială, culturală, în alte sfere ale vieții, drepturi garantate de Constituția Republicii Moldova, în vederea prevenirii și eliminării tuturor formelor de discriminare după criteriul de sex.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

abordare complexă a egalității între femei și bărbați - integrare a principiului egalității între femei și bărbați în politicile și în programele din toate domeniile și la toate nivelurile de adoptare și aplicare a deciziilor;

acțiuni afirmative - acțiuni speciale temporare de accelerare a obținerii unei egalități reale între femei și bărbați, cu intenția de eliminare și prevenire a discriminării ori a dezavantajelor ce rezultă din atitudinile, comportamentele și structurile existente;

discriminare după criteriul de sex - orice deosebire, excepție, limitare ori preferință având drept scop ori consecință limitarea sau intimidarea recunoașterii, exercitării și implementării pe bază de egalitate între femei și bărbați a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;

discriminare directă după criteriul de sex - orice acțiune care, în situații similare, discriminează o persoană în comparație cu o altă persoană de alt sex, inclusiv din cauza sarcinii, maternității sau paternității;

discriminare indirectă după criteriul de sex - orice acțiune, regulă, criteriu sau practică identică pentru femei și bărbați, dar cu efect ori rezultat inegal pentru unul dintre sexe, cu excepția acțiunilor afirmative;

egalitate de șanse - lipsă de bariere în participarea pe bază de egalitate a femeilor și bărbaților la activități din sfera politică, economică, socială, culturală, din alte sfere ale vieții;

egalitate între femei și bărbați - egalitate în drepturi, șanse egale în exercitarea drepturilor, participare egală în toate sferile vieții, tratare egală a femeilor și bărbaților;

gender - aspectul social al relațiilor dintre femei și bărbați, care se manifestă în toate sferile vieții;

hărțuire sexuală - orice formă de comportament fizic, verbal sau nonverbal, de natură sexuală, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare sau insultătoare;

sex - totalitate a caracteristicilor anatomofiziologice care diferențiază ființele umane în femei și bărbați;

unitate gender - specialist abilitat cu funcții de promovare a egalității între femei și bărbați în instituția în care activează.

Articolul 3. Subiectele raporturilor juridice în domeniul egalității între femei și bărbați

Subiecte ale raporturilor juridice de asigurare a egalității între femei și bărbați sînt: statul, persoanele juridice și persoanele fizice (indiferent de vîrstă).

Articolul 4. Cadrul juridic

(1) Raporturile juridice în domeniul egalității între femei și bărbați sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte acte normative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) În caz de neconcordanță între reglementările prezentei legi și cele ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, prioritate au tratatele internaționale.

Articolul 5. Interzicerea discriminării după criteriul de sex

(1) În Republica Moldova, femeile și bărbații beneficiază de drepturi și libertăți egale, fiindu-le garantate și șanse egale pentru exercitarea lor.

(2) Promovarea unei politici sau efectuarea de acțiuni care nu asigură egalitatea de șanse între femei și bărbați se consideră discriminare și trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente, conform legislației.

(3) Discriminarea poate fi directă sau indirectă.

(4) Acțiunile care limitează sau exclud sub orice aspect tratarea egală a femeilor și bărbaților se consideră discriminatorii și sînt interzise.

(5) Actul juridic care conține prevederi discriminatorii după criteriul de sex se declară nul de către organele competente.

(6) Nu se consideră discriminatorii:

a) măsurile de asigurare a unor condiții speciale femeii în perioada sarcinii, lăuziei și alăptării;

b) cerințele de calificare pentru activități în care particularitățile de sex constituie un factor determinant datorită specificului condițiilor și modului de desfășurare a activităților respective;

c) anunțurile speciale de angajare a persoanelor de un anumit sex la locurile de muncă în care, datorită naturii sau condițiilor particulare de prestare a muncii prevăzute de lege, particularitățile de

sex sînt determinante;
d) acțiunile afirmative.

Capitolul II **ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI** **ȘI BĂRBAȚI ÎN DOMENIUL PUBLIC**

Articolul 6. Accesul egal la ocuparea funcțiilor publice

(1) În cazul înaintării condițiilor pentru ocuparea de funcții publice centrale și locale, este necesar să se asigure șanse egale de participare la concurs pentru femei și bărbați.

(2) Stabilirea unor restricții directe sau indirecte după criteriul de sex în caz de anunțare, organizare și admitere la concurs pentru ocuparea unei funcții publice este interzisă, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Conducătorii autorităților administrației publice centrale și locale, alte persoane cu funcție de răspundere sînt obligați să asigure accesul egal la ocuparea unei funcții publice în conformitate cu exigențele profesionale, fără diferențiere după criteriul de sex a candidaților.

(4) Nu se permite anunțarea și organizarea de concursuri numai pentru persoane de un anumit sex.

Articolul 7. Egalitatea de șanse în domeniul electoral, în activitatea partidelor și a altor organizații social-politice

(1) Comisia Electorală Centrală, consiliile și birourile electorale de circumscripție asigură respectarea principiului egalității între femei și bărbați în domeniul electoral.

(2) Partidele și alte organizații social-politice sînt obligate să contribuie la asigurarea egalității de drepturi și de șanse între membrii săi femei și bărbați prin:

a) asigurarea reprezentării în organele lor de conducere a componentei de femei și bărbați;

b) asigurarea reprezentării în listele de candidați a femeilor și bărbaților fără discriminare după criteriul de sex.

Articolul 8. Egalitatea de șanse în mass-media

(1) Mass-media contribuie la promovarea principiului egalității între femei și bărbați în societate prin elaborarea de programe și materiale de depășire a stereotipurilor gender.

(2) Orice discursuri și materiale publice care prezintă imaginea femeilor sau a bărbaților în manieră de umilință a demnității lor se consideră inadmisibile și se contracarează în conformitate cu prezenta lege.

Capitolul III **ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE** **ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI** **ÎN DOMENIUL SOCIAL - ECONOMIC**

Articolul 9. Accesul egal la angajare

(1) Statul garantează drepturi și șanse egale, tratarea egală a femeilor și bărbaților la plasare în câmpul muncii.

(2) Angajatorul va efectua angajarea prin metode care să asigure accesul egal al femeilor și al bărbaților la muncă, inclusiv prin acțiuni afirmative.

Articolul 10. Cooperarea angajatorului cu angajații și cu reprezentanții sindicatelor

(1) Angajatorul cooperează cu angajații și cu reprezentanții sindicatelor pentru instituirea unei ordini interioare care să prevină și să excludă cazurile de discriminare după criteriul de sex în procesul de muncă.

(2) Procedurile necesare asigurării egalității între femei și bărbați la locul de muncă urmează a fi inserate în calitate de obligații ale angajatorului și angajatului în contractele individuale de muncă,

în contractele colective de muncă și în convențiile colective.

(3) Pentru asigurarea egalității între femei și bărbați, angajatorul este obligat:

- a) să asigure egalitatea de șanse și de tratament tuturor persoanelor la angajare potrivit profesiei, la perfecționare profesională, la promovare în serviciu, fără discriminare după criteriul de sex;
- b) să aplice aceleași criterii de evaluare a calității muncii, de sancționare și de concediere;
- c) să asigure remunerare egală pentru munci de valoare egală;
- d) să întreprindă măsuri de prevenire a hărțuirii sexuale a femeilor și bărbaților la locul de muncă, precum și a persecutării pentru depunere în organul competent a plîngerilor împotriva discriminării;
- e) să asigure condiții egale pentru femei și bărbați de îmbinare a obligațiilor de serviciu cu cele familiale;
- f) să introducă în regulamentul de organizare și funcționare a unității dispoziții pentru interzicerea discriminărilor după criteriul de sex.

Articolul 11. Acțiunile discriminatorii ale angajatorului

(1) Se consideră discriminatorii următoarele acțiuni ale angajatorului:

- a) plasarea anunțurilor de angajare cu cerințe și criterii ce presupun priorități pentru unul dintre sexe, cu excepția cazurilor specificate la art.5 alin.(6) lit.c);
- b) refuzul neîntemeiat de angajare a persoanelor de un anumit sex;
- c) stabilirea pentru angajați, în funcție de sex, a unui program de lucru mai favorabil, cu excepția cazurilor stipulate de legislație;
- d) refuzul neîntemeiat de a admite, în cadrul programului de perfecționare profesională, o persoană pe motiv de sex, modificarea ori rezilierea contractului de muncă sau angajarea pe același motiv;
- e) aplicarea după criteriul de sex a unor condiții diferite de remunerare pentru munci de valoare egală;
- f) distribuirea diferențiată, după criteriul de sex, a sarcinilor de muncă avînd ca urmare atribuirea unui statut mai puțin favorabil;
- g) crearea de impedimente ori condiții adverse persoanei care a depus în organul competent plîngere împotriva discriminării după criteriul de sex;
- h) solicitarea neîntemeiată a informației despre starea civilă a candidaților.

(2) Se consideră refuz neîntemeiat de angajare, de perfecționare, de promovare în serviciu a persoanelor de un anumit sex, în pofida corespunderii lor cerințelor, sub pretextul:

- a) necesității prezentării unor documente suplimentare care nu sînt specificate în avizul ofertei;
- b) necorespunderii unor criterii elaborate la moment;
- c) existenței unor obligații familiale;
- d) necorespunderii unor alte condiții ce nu au nimic comun cu profesionalismul necesar îndeplinirii muncii solicitate, cu excepția cazurilor specificate la art.5 alin.(6) lit.c);
- e) unor alte condiții avînd consecințe similare.

(3) Obligația de a demonstra lipsa intenției de discriminare directă sau indirectă față de persoana care se consideră discriminată revine angajatorului.

(4) Persoana care se consideră discriminată prin faptul că angajatorul a angajat, a promovat sau a acordat unei alte persoane facilități după criteriul de sex ori a comis alte acțiuni discriminatorii este în drept a solicita prezentarea în scris a motivației deciziei.

(5) Angajatorul este obligat să dea răspuns persoanei care se consideră discriminată în decursul a 30 de zile de la data depunerii cererii. În caz contrar, persoana este în drept să inițieze o acțiune conform legislației.

Articolul 12. Accesul egal la activitatea de întreprinzător

Statul asigură femeilor și bărbaților șanse egale pentru desfășurarea activității de întreprinzător.

Capitolul IV

ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI LA EDUCAȚIE ȘI SĂNĂTATE

Articolul 13. Accesul egal la educație

(1) Instituțiile de învățământ și educație asigură egalitatea între femei și bărbați:

- a) prin acces la educație și/sau instruire;
- b) în procesul de educație și/sau instruire, inclusiv la evaluarea cunoștințelor acumulate;
- c) în activitatea didactică și științifico-didactică;
- d) prin elaborare de materiale didactice și programe de studii, în conformitate cu principiul egalității între femei și bărbați;
- e) prin includere a educației gender drept parte componentă a sistemului educațional;
- f) prin educare a fetelor și băieților în spiritul de parteneriat și de respect reciproc.

(2) Instituțiile de învățământ și educație nu pot stabili principii de admitere bazate pe restricții directe ori indirecte după criteriul de sex, cu excepția cazurilor stipulate în prezenta lege.

(3) Prin derogare de la alin.(2), statul, prin intermediul instituțiilor de învățământ și educație, va întreprinde acțiuni afirmative de promovare a participării echilibrate a femeilor și bărbaților la exercitarea profesiilor specifice unde se atestă suprareprezentarea persoanelor de un anumit sex.

(4) Sub incidența prezentului articol cad și instituțiile de învățământ și educație ale organelor de forță.

Articolul 14. Accesul egal la sănătate

Este interzisă orice formă de discriminare după criteriul de sex în ceea ce privește accesul femeilor și al bărbaților la toate nivelurile de asistență medicală și la programele de prevenire a îmbolnăvirilor și de promovare a sănătății.

Capitolul V

CADRUL INSTITUȚIONAL DE ASIGURARE A EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI

Articolul 15. Autoritățile abilitate cu atribuții în domeniul egalității între femei și bărbați

Se abilitază cu atribuții în domeniul egalității între femei și bărbați:

- a) Parlamentul;
- b) Guvernul;
- c) Comisia guvernamentală pentru egalitate între femei și bărbați;
- d) Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (organ specializat);
- e) ministerele și alte autorități administrative centrale (unitățile gender);
- f) autoritățile administrației publice locale (unitățile gender).

Articolul 16. Competența Parlamentului

De competența Parlamentului țin:

- a) adoptarea cadrului legislativ care asigură egalitatea între femei și bărbați în toate domeniile;
- b) monitorizarea implementării principiului egalității între femei și bărbați în toate direcțiile și la toate nivelurile politicii de stat;
- c) examinarea rapoartelor Guvernului și ale avocaților parlamentari asupra situației în domeniu, conform legislației.

Articolul 17. Competența Guvernului

În scopul abordării complexe a egalității între femei și bărbați, Guvernul:

- a) asigură integrarea în politici, strategii, programe, acte normative și investiții financiare a

principiului egalității între femei și bărbați;

b) aprobă planurile și programele naționale privind egalitatea între femei și bărbați, monitorizează realizarea lor;

c) prezintă periodic Parlamentului rapoarte asupra situației și activității în domeniu, conform legislației.

Articolul 18. Comisia guvernamentală pentru egalitate
între femei și bărbați

Comisia guvernamentală pentru egalitate între femei și bărbați este un organ consultativ, creat pe lângă Guvern, care activează în temeiul unui regulament aprobat de acesta, avînd următoarele atribuții:

a) promovarea egalității între femei și bărbați, abordarea ei complexă;

b) coordonarea activității autorităților administrației publice centrale și locale în problemele egalității între femei și bărbați;

c) dezvoltarea colaborării structurilor de stat cu societatea civilă în problemele egalității între femei și bărbați.

Articolul 19. Competența autorităților publice centrale
de specialitate

(1) Autoritatea publică centrală abilitată cu elaborarea și promovarea politicilor în domeniul egalității între femei și bărbați este Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

(2) În cadrul Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului, atribuțiile expuse la alin.(1) sînt date în seama unui organ specializat avînd următoarele competențe:

a) elaborarea și avizarea proiectelor de acte normative în baza principiului egalității între femei și bărbați, propunerea de amendamente la actele normative pentru aducerea lor în concordanță cu prezenta lege;

b) coordonarea și monitorizarea implementării la nivel național a instrumentelor internaționale;

c) prezentarea de propuneri privind integrarea principiului egalității între femei și bărbați în strategii, programe și investiții financiare, precum și de rapoarte în domeniu;

d) elaborarea și coordonarea implementării programelor, organizarea campaniilor de mediatizare, cercetărilor și altor acțiuni privind asigurarea egalității între femei și bărbați;

e) coordonarea activității unităților gender;

f) colaborarea cu organizațiile neguvernamentale, fundațiile, sindicatele, patronatul și organismele internaționale care contribuie la implementarea egalității între femei și bărbați;

g) exercitarea unor alte atribuții de domeniu, conform legislației.

(3) În cadrul autorităților administrației publice centrale de specialitate, funcționează unități gender.

(4) Unitatea gender:

a) monitorizează respectarea legislației în materie de egalitate între femei și bărbați în cadrul autorităților administrației publice centrale;

b) prezintă propuneri de integrare a principiului egalității între femei și bărbați în politicile și planurile de activitate ale administrației publice centrale;

c) examinează petițiile persoanelor juridice și cele ale persoanelor fizice asupra cazurilor de discriminare după criteriul de sex;

d) prezintă periodic organelor specializate rapoarte asupra activității în problema egalității între femei și bărbați;

e) exercită alte atribuții de domeniu, conform legislației.

Articolul 20. Competența autorităților administrației
publice locale

(1) De competența autorităților administrației publice locale țin:

- a) asigurarea integrării principiului de egalitate între femei și bărbați în politici, programe, acte normative și investiții financiare la nivel local;
- b) monitorizarea implementării programelor, organizarea campaniilor de informare, a cercetărilor și altor acțiuni privind egalitatea între femei și bărbați la nivel local;
- c) colaborarea cu organizațiile neguvernamentale, fundațiile, sindicatele, patronatul și organismele internaționale care contribuie la implementarea egalității între femei și bărbați;
- d) alte atribuții de domeniu, conform legislației.

(2) În cadrul autorităților administrației publice locale (organele de asistență socială), funcționează unități gender.

(3) Unitatea gender:

- a) prezintă propuneri de integrare a principiului egalității între femei și bărbați în politicile, programele și actele normative ale administrației publice locale, în bugetele unităților administrativ-teritoriale;
- b) colaborează cu organizații neguvernamentale și cu alte organizații în problema egalității între femei și bărbați;
- c) examinează petițiile persoanelor juridice și cele ale persoanelor fizice asupra cazurilor de discriminare după criteriul de sex;
- d) monitorizează activitatea administrației publice locale în domeniu;
- e) prezintă periodic autorităților administrației publice locale rapoarte despre lucrul efectuat;
- f) exercită alte atribuții de domeniu, conform legislației.

Articolul 21. Avocații parlamentari

Avocații parlamentari asigură garantarea și respectarea egalității între femei și bărbați ca parte integrantă a drepturilor și libertăților constituționale ale omului, conform legislației.

Articolul 22. Statistica gender

(1) Biroul Național de Statistică va colecta, prelucra și generaliza informațiile statistice dezagregate pe sexe.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale, partidele, alte organizații social-politice, persoanele juridice și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător vor prezenta Biroului Național de Statistică informațiile necesare dezagregate pe sexe.

Articolul 23. Finanțarea

(1) Autoritățile publice abilitate cu implementarea prezentei legi sînt finanțate de la bugetul de stat, de la bugetele unităților administrativ-teritoriale în limita mijloacelor financiare stabilite anual.

(2) Activitățile din domeniu se pot finanța și din alte surse neinterzise de lege.

Capitolul VI RĂSPUNDEREA

Articolul 24. Răspunderea pentru discriminare după criteriul de sex

(1) Persoanele supuse formelor discriminării după criteriul de sex, menționate în prezenta lege, au dreptul la repararea prejudiciului în condițiile stabilite de legislație.

(2) Pentru încălcarea prevederilor legislației în materie de egalitate între femei și bărbați, subiectele raporturilor juridice care au comis acțiuni de discriminare după criteriul de sex poartă răspundere conform legislației.

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE

Articolul 25

Guvernul, în termen de 6 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri de aducere a legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va elabora și va aproba actele normative necesare implementării prezentei legi.

PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Chișinău, 9 februarie 2006.

Nr.5-XVI.